

УДК 327.1:327(477)

Наталія Волоснікова,

кандидат економічних наук, доцент кафедри загальної економічної теорії,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

nataliia.volosnikova@khpi.edu.ua,

ORCID ID: 0000-0001-9076-5231;

Вікторія Яцина,

кандидат економічних наук, доцент кафедри загальної економічної теорії,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

Victoriia.Yatsyna@khpi.edu.ua,

ORCID ID: 0000-0001-9076-5231;

Світлана Климова,

кандидат економічних наук, доцент кафедри загальної економічної теорії,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

Svitlana.Klymova@khpi.edu.ua,

ORCID ID: 0000-0002-0041-6845

DOI 10.29038/2524-2679-2025-01-18-30

ДИПЛОМАТІЯ ТА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У статті досліджено сучасні виклики, що постають перед Україною у сфері дипломатії та національної безпеки в умовах глобальної нестабільності. Проаналізовано роль дипломатії як ключового інструменту зовнішньої політики, спрямованого на захист національних інтересів та забезпечення безпеки держави в системі міжнародних відносин. Особливу увагу приділено взаємозв'язку між дипломатичними заходами, військовими

можливостями й інформаційною політикою, які в комплексі формують стратегію національної безпеки України.

Розглянуто основні пріоритети зовнішньої політики України, серед яких – інтеграція до Європейського Союзу та НАТО, зміцнення стратегічного партнерства із західними країнами, протидія гібридним загрозам і збереження територіальної цілісності. Проаналізовано політико-дипломатичні механізми, що використовуються для залучення міжнародної підтримки України, зокрема у формуванні антиросійської коаліції, посиленні санкційного тиску та розширенні військово-технічної співпраці з країнами-партнерами.

У статті також висвітлено роль міжнародних організацій у підтримці безпекових ініціатив України, а також вплив глобальних процесів, зокрема багатопolarity, зростання рівня конфліктності у світі й економічної нестабільності, на українську зовнішню політику. Окремо наголошено на необхідності посилення інформаційної безпеки держави як складової частини дипломатичної боротьби на міжнародній арені.

Зроблено висновок, що для ефективної реалізації зовнішньополітичної стратегії Україні потрібно не лише зміцнювати дипломатичні зв'язки з міжнародними партнерами, а й розвивати власний оборонний потенціал, посилювати економічну стійкість та адаптувати стратегію інформаційної безпеки до нових викликів. Подальші дослідження можуть зосередитися на аналізі ефективності наявних міжнародних альянсів України, перспектив зміцнення її позицій у глобальній системі безпеки та шляхах розширення дипломатичних ініціатив для збереження стабільності в регіоні.

Ключові слова: дипломатія; міжнародна безпека; зовнішня політика України; глобальна нестабільність; міжнародні відносини; європейська інтеграція; інформаційна безпека.

Nataliia Volosnikova,

National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»,
ORCID ID: 0000-0001-9076-5231;

Victoriia Yatsyna,

National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»,
ORCID ID: 0000-0001-9076-5231;

Svitlana Klymova,

National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»,

ORCID ID: 0000-0002-0041-6845

DIPLOMACY AND SECURITY OF UKRAINE IN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL RELATIONS: CHALLENGES OF GLOBAL INSTABILITY

The article examines the current challenges facing Ukraine in the field of diplomacy and national security in the context of global instability. The role of diplomacy as a key foreign policy instrument aimed at protecting national interests and ensuring the security of the state in the system of international relations is analyzed. Special attention is paid to the relationship between diplomatic measures, military capabilities and information policy, which together form the national security strategy of Ukraine.

The main priorities of Ukraine's foreign policy are considered, including integration into the European Union and NATO, strengthening strategic partnerships with Western countries, countering hybrid threats and preserving territorial integrity. The political and diplomatic mechanisms used to attract international support for Ukraine are analyzed, in particular in the formation of an anti-Russian coalition, strengthening sanctions pressure and expanding military-technical cooperation with partner countries.

The article also highlights the role of international organizations in supporting Ukraine's security initiatives, as well as the impact of global processes, in particular multipolarity, the increase in the level of conflicts in the world and economic instability, on Ukrainian foreign policy. The need to strengthen the state's information security as a component of diplomatic struggle in the international arena is particularly emphasized.

The authors conclude that for the effective implementation of its foreign policy strategy, Ukraine needs not only to strengthen diplomatic ties with international partners, but also to develop its own defense potential, enhance economic stability and adapt its information security strategy to new challenges. Further research may focus on analyzing the effectiveness of Ukraine's existing international alliances, the prospects for strengthening its position in the global security system, and ways to expand diplomatic initiatives to maintain stability in the region.

Key words: diplomacy; international security; foreign policy of Ukraine; global instability; international relations; European integration; information security.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасний розвиток людства характеризується активними процесами глобалізації, які охопили практично всі країни світу та визначають ключові тенденції у сфері економіки, політики й міжнародних відносин. Відкриття кордонів та зростаюча взаємозалежність держав, націй і регіонів суттєво впливають на структуру світового порядку. Проте, попри сподівання на зменшення напруги та конфліктів, глобалізація, навпаки, спричинила появу нових загроз і викликів.

Серед найбільш значущих проблем сучасного світу можна виокремити поширення міжнародного тероризму, торговельні війни, нелегальну міграцію, наркоторгівлю, активізацію транснаціональної організованої злочинності, збройні конфлікти в різних регіонах, зокрема російсько-українську війну й загострення ситуації на Близькому Сході. Окрім того, усе більшої актуальності набувають питання національної ідентичності, державного суверенітету та збереження політичної самостійності.

Для України, яка перебуває на етапі утвердження своєї державності й прагне зміцнити позиції у світовому співтоваристві, ці виклики становлять особливу загрозу. Глобалізаційні процеси створюють як нові можливості для міжнародної співпраці, так і ризики, пов'язані з посиленням зовнішнього тиску, утручанням у внутрішні справи та загрозами втрати суверенітету. У цих умовах особливої вагомості набуває необхідність постійного наукового аналізу й концептуального осмислення впливу глобалізації на національну безпеку. Комплексний підхід до дослідження цих процесів дасть змогу прогнозувати їх подальший розвиток і сприятиме розробці ефективних стратегій для забезпечення стабільності як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика дипломатії та безпеки України в системі міжнародних відносин у контексті глобальної нестабільності привертає значну увагу науковців й аналітиків. Дослідження в цій сфері охоплюють широкий спектр наукових підходів, зокрема цивілізаційний, геополітичний, геоекономічний і транзитивний.

Питання викликів та загроз на глобальному, регіональному й національному рівнях розглядали у своїх працях такі дослідники, як Г. Кіссінджер, С. Гантінгтон, Ф. Фукуяма, які аналізували світові безпекові тенденції та трансформацію міжнародних відносин під впливом глобалізаційних процесів.

Політичні аспекти міжнародної й національної безпеки, зокрема їх взаємозв'язок із глобальними процесами, знайшли відображення в

дослідженнях З. Баумана, Т. Блудова, А. Гальчинського, В. Горбуліна, Є. Каменського, В. Кременя, В. Крутова та інших. Вони акцентують увагу на сучасних викликах, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки в умовах посилення міжнародної конкуренції й нестабільності.

Значну увагу в наукових розвідках приділено також місцю та ролі України в глобалізаційних і регіоналізаційних процесах. Дослідження Т. Блудової, І. Бурковського, О. Власюка, Є. Каменського, В. Кременя, Н. Михальченка й інших учених висвітлюють механізми адаптації української дипломатії й системи безпеки до сучасних викликів, а також перспективи інтеграції країни у світову систему міжнародних відносин.

Мета статті – аналіз ролі дипломатії України в умовах глобальної нестабільності, вивчення її впливу на забезпечення національної безпеки та визначення ключових викликів, які постають перед Україною в системі міжнародних відносин.

Методика дослідження ґрунтується на комплексному підході. Він передбачає аналіз офіційних документів і міжнародних угод для розуміння позиції України в питаннях безпеки, а також порівняння досвіду інших країн. Дослідження здійснюється через історичний, порівняльний та системний аналіз, що дає змогу оцінити вплив глобальних змін на дипломатичні стратегії України. Застосовано методи прогнозування й аналізу для оцінки можливих сценаріїв розвитку ситуації на міжнародній арені.

Методика дослідження також уключає вивчення взаємодії дипломатичних практик України з глобальними політичними процесами та аналіз зовнішньополітичних факторів, що впливають на національну безпеку. Важливим є використання системного підходу, який дає змогу розглядати дипломатію як частину більш широкої міжнародної взаємодії. Крім того, у рамках дослідження застосовано аналітичні методи для виявлення ключових загроз і можливих шляхів реагування на глобальні виклики.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Міжнародні відносини як феномен виникли внаслідок необхідності взаємодії між різними соціальними утвореннями, що сформувалися на певному етапі розвитку цивілізації. Вони охоплюють широкий спектр зв'язків між державами, міжнародними організаціями, економічними суб'єктами та суспільними рухами, які беруть участь у формуванні глобального порядку.

Сучасна наукова думка пропонує різноманітні підходи до визначення сутності міжнародних відносин, що зумовлено їх багатовимірним характером. Загалом їх можна розглядати як систему взаємодій, що виходять за межі національних кордонів, охоплюючи політичні, економічні, правові, дипломатичні та військові аспекти. Ці взаємозв'язки відбуваються як між державами, так і між наддержавними структурами, неурядовими організаціями й іншими суб'єктами, що впливають на світову систему [1, 3].

Початок ХХІ ст. ознаменувався значними трансформаціями у сфері міжнародних відносин, зумовленими глобалізаційними процесами та технологічним прогресом. Динамічні зміни в балансі сил на світовій арені призвели до появи нових викликів і загроз, що потребують переосмислення традиційних підходів до дипломатії й забезпечення безпеки. В умовах глобальної нестабільності дипломатія України відіграє ключову роль у зміцненні міжнародних партнерств, урегулюванні конфліктів та відстоюванні національних інтересів на міжнародній арені.

Сучасні трансформації міжнародної системи свідчать про формування нового світового порядку, що характеризується масштабною перебудовою політичної й економічної архітектури відповідно до викликів глобалізації. Одним із ключових аспектів цього процесу є необхідність колективного реагування на світові загрози, оскільки жодна держава не здатна самотійно забезпечити свою безпеку та стабільність. Багатополярний світ передбачає нові механізми міжнародної співпраці, засновані на принципах спільного лідерства й розподіленої відповідальності. В умовах стрімких змін перед державами, особливо тими, що відіграють важливу роль у регіональній і глобальній політиці, постає завдання перегляду власної дипломатичної стратегії та адаптації до нових реалій міжнародних відносин [2, 3].

Міжнародні відносини залишаються складним і багатогранним явищем, що змінюється залежно від історичних, політичних та економічних обставин. Вони еволюціонували від традиційних двосторонніх зв'язків до складних мереж взаємодії між державами, міжнародними організаціями, корпораціями й громадянським суспільством. Особливості сучасної системи міжнародних відносин вимагають нових методологічних підходів до їх класифікації та аналізу, особливо в контексті взаємодії симетричних й асиметричних акторів на світовій арені.

Для України, яка перебуває в центрі геополітичних змін, стратегічною метою є активна дипломатія, спрямована на розширення міжнародної підтримки, посилення безпекових гарантій та інтеграцію в нові формати

міжнародного співробітництва. Ефективне поєднання дипломатичних зусиль, участь у багатосторонніх ініціативах та адаптація до динамічних глобальних процесів є запорукою зміцнення національної безпеки в умовах сучасних викликів.

Сучасні міжнародні відносини характеризуються як позитивними, так і негативними тенденціями, що визначають глобальну політичну динаміку. В умовах глобалізації й поглиблення взаємозалежності держав дедалі важливішими стають такі процеси, як демократизація, гуманізація політики та міжнародне співробітництво. Водночас світ стикається з викликами, зокрема загрозами міжнародного тероризму, етнополітичними конфліктами, силовим тиском й агресією, що дестабілізують міжнародну систему [14, с. 146–154]. Однією з визначальних тенденцій сучасного світу є розосередження влади в глобальній політиці. Якщо раніше міжнародні процеси значною мірою залежали від протистояння двох наддержав, то нині все більше країн відіграють вагомий роль у світовій системі безпеки. Це сприяє розвитку партнерських відносин і багатосторонньої дипломатії, що є ключовим елементом нової архітектури міжнародної взаємодії.

У сучасному міжнародному порядку значного поширення набуває деідеологізація дипломатії. Це означає відхід від жорстких ідеологічних протистоянь, які в минулому розділяли держави на ворогуючі табори. Натомість акцентовано на прагматичних підходах до міжнародних відносин, спрямованих на забезпечення безпеки й стабільності через діалог і співробітництво. Україна як активний учасник міжнародних процесів керується цими принципами у своїй зовнішній політиці, зокрема формуючи стратегічні альянси та зміцнюючи безпекові гарантії.

Демократизація міжнародних відносин передбачає, що держави прагнуть до більшої відкритості й прозорості політичних процесів, зміцнення прав людини та свободи пересування. Важливою складовою частиною цього процесу є визнання пріоритетності прав людини над державними інтересами, що впливає на формування нових міжнародних норм і стандартів [5, 6].

Ще одним вагомим аспектом розвитку міжнародних відносин є розширення сфер співпраці між державами та недержавними суб'єктами. Сьогодні міжнародна дипломатія охоплює не лише взаємодію урядів, а й участь міжнародних організацій, бізнесу, громадських рухів, культурних і релігійних інституцій. Це посилює взаємозалежність держав та сприяє формуванню більш цілісного світового порядку. Водночас міжнародна політика залишається складною й суперечливою. З одного боку, глобальна співпраця відкриває нові можливості для миру та розвитку, а

з іншого – світова спільнота стикається з безпрецедентними викликами, які загрожують стабільності. Від ефективності дипломатичних зусиль окремих держав і міжнародних організацій залежить майбутнє світового порядку.

Для України, яка перебуває в епіцентрі геополітичних змін, визначальним завданням є активна дипломатія, спрямована на забезпечення безпеки, зміцнення стратегічних партнерств та інтеграцію у світові безпекові структури. Відповідь на виклики глобальної нестабільності вимагає від держави комплексного підходу, заснованого на поєднанні політичних, економічних і безпекових ініціатив.

Сучасний світовий порядок формується під впливом глобалізації, взаємозалежності та багатополярності, що робить його вразливим до кризових явищ. У таких умовах будь-які прорахунки у визначенні зовнішньополітичних пріоритетів держави можуть призвести до негативних наслідків. Для України, яка перебуває в епіцентрі міжнародних викликів, ефективна дипломатія й стратегічне планування безпекової політики є ключовими елементами забезпечення стабільності.

Світовий порядок визначається не лише балансом сил між державами, а й наявністю глобальних політичних інститутів, механізмів узгодження інтересів та міжнародно-правових норм. Це включає систему світового права, глобальної етики й методів мирного врегулювання конфліктів. Водночас міжнародний порядок – це результат самоорганізації держав через конкуренцію національних інтересів та баланс сил у світовій політиці.

Значну роль у формуванні зовнішньої політики України відіграють державні інститути, що відповідають за стратегічне управління й визначення безпекових пріоритетів. Практична реалізація зовнішньополітичного курсу здійснюється під керівництвом Президента України, Кабінету Міністрів, Міністерства закордонних справ на основі Конституції та відповідних законодавчих актів [7].

Основні загрози національній безпеці України окреслені в низці стратегічних документів, зокрема в Стратегії національної безпеки, Стратегії воєнної безпеки та Стратегії кібербезпеки. Ці документи затверджуються указами Президента та ухвалюються Радою національної безпеки і оборони України. Крім того, визначальними для державної політики є щорічні послання Президента, у яких аналізуються глобальна безпекова ситуація та ключові виклики для країни. Безпекові аспекти зовнішньої політики України закріплені в законодавстві, зокрема в законі «Про особливості державної політики із забезпечення державного

суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях», а також у базовому законі «Про національну безпеку України». Євроінтеграційний курс України, що є невід'ємною складовою частиною її дипломатії та безпекової політики, відображається у «Звіті із впровадження асоціації Україною», підготовленому Європейською комісією. Цей звіт викликав широкий резонанс у колі експертів і є показником динаміки інтеграційних процесів країни.

Отже, дипломатія України в умовах глобальної нестабільності ґрунтується на комплексному підході до міжнародних відносин. Поєднання стратегічного партнерства, безпекових ініціатив та активної участі в міжнародних організаціях сприяє посиленню позицій держави у світі. Успішне подолання сучасних викликів залежатиме від здатності України адаптуватися до змін у світовій політиці й ефективно реалізовувати власні національні інтереси [8, 9].

Формування зовнішньої політики держави відбувається на трьох основних рівнях: глобальному, регіональному та національно-державному. В умовах сучасних викликів головним завданням України на міжнародній арені є уникнення периферизації в системі міжнародних відносин. Ця загроза залишається актуальною, оскільки глобальна нестабільність посилює ризики маргіналізації окремих держав у міжнародному просторі.

Національно-державний рівень відіграє ключову роль у системі безпеки й зовнішньої політики, адже саме тут формується стратегічний потенціал держави. Реалізація зовнішньополітичного курсу України та забезпечення національної безпеки значною мірою залежать від ефективного використання трьох основних інструментів: дипломатії, збройних сил й інформаційної політики. Взаємодія цих елементів визначає спроможність держави відстоювати свої інтереси на міжнародній арені.

Дипломатія є основним інструментом зовнішньої політики України, що спрямований на захист національних інтересів мирними засобами. Дипломатична діяльність сприяє досягненню стратегічних цілей країни через переговори, міжнародні угоди та багатосторонню співпрацю. В умовах глобальної нестабільності роль дипломатії лише зростає, оскільки вона дає змогу ефективно реагувати на виклики й загрози без застосування військової сили. Збройні сили відіграють важливу роль у забезпеченні національної безпеки, оскільки міжнародні відносини завжди містять у собі ризик конфліктів. Україна як відповідальна та миролюбна держава прагне розбудовувати потужні оборонні спроможності, зберігаючи водночас курс на дипломатичне врегулювання суперечностей. Саме сильні збройні сили є запорукою стабільності й дієвим аргументом у міжнародних переговорах.

Інформаційна політика також є невід'ємним елементом зовнішньополітичної діяльності. Використання сучасних технологій для формування міжнародного іміджу, протидії дезінформації та просування національних інтересів дає змогу Україні ефективно адаптуватися до нових викликів глобального середовища.

Отже, у системі міжнародних відносин дипломатія та безпека України є взаємопов'язаними категоріями, що визначають стратегію держави в умовах глобальної нестабільності. Баланс між дипломатичними, військовими й інформаційними засобами є ключовим фактором для збереження суверенітету, стабільності та розвитку країни в міжнародній системі.

В умовах глобальної нестабільності зовнішньополітична стратегія України спрямована на забезпечення національної безпеки, зміцнення міжнародних партнерств і посилення власних оборонних можливостей. Основні пріоритети дипломатичної діяльності держави визначаються необхідністю адаптації до нових викликів та ефективного реагування на загрози, що постають перед країною.

Серед ключових завдань, які стоять перед керівництвом України, стратегічно важливими залишаються такі напрями [10]:

- захист територіальної цілісності й суверенітету держави як головний фактор безпеки;
- поглиблення європейської інтеграції з метою закріплення України в спільному політичному та економічному просторі ЄС;
- входження до євроатлантичного цивілізаційного простору**, що передбачає інтеграцію в систему колективної безпеки НАТО;
- протидія корупції як необхідна умова внутрішньої стабільності й міжнародної довіри;
- створення міжнародної коаліції на підтримку України для консолідації зусиль партнерів у сфері безпеки та відновлення територіальної цілісності.

Важливим аспектом зовнішньої політики України є офіційно закріплений курс на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури. Українське керівництво усвідомлює, що Європейський Союз і НАТО відіграють ключову роль у формуванні нової архітектури безпеки на континенті, а їхній досвід і механізми забезпечення стабільності можуть слугувати орієнтиром для реформ у сфері національної оборони.

Реалізація цих стратегічних завдань є критично важливою для збереження незалежності держави, зміцнення її позицій у міжнародній системі та адаптації до нових викликів глобальної нестабільності.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У результаті проведеного аналізу можна зробити висновок, що дипломатія та безпека України в сучасній системі міжнародних відносин визначаються складним поєднанням внутрішніх і зовнішніх викликів, які потребують комплексного та стратегічного підходу. Глобальна нестабільність, посилення геополітичної конкуренції й гібридні загрози вимагають адаптації зовнішньої політики держави до нових умов та формування ефективних механізмів гарантування національної безпеки.

Україна обрала чіткий курс на інтеграцію до європейських і євроатлантичних структур, що є не лише політичним, а й безпековим пріоритетом. Європейський Союз та НАТО відіграють ключову роль у формуванні архітектури міжнародної безпеки, а тому подальше поглиблення співпраці з цими організаціями відкриває нові можливості для зміцнення обороноздатності держави. Водночас активна дипломатична діяльність є необхідною умовою залучення міжнародної підтримки, посилення санкційного тиску на агресора та мобілізації ресурсів для відновлення економічної й соціальної стабільності.

Серед ключових напрямів подальших досліджень важливим є аналіз ефективності наявних механізмів міжнародної підтримки України та оцінка їх впливу на забезпечення національної безпеки. Також перспективним є вивчення ролі дипломатичних ініціатив у зміцненні міжнародного іміджу України, зокрема в контексті її участі в глобальних безпекових процесах. Окремої уваги потребує дослідження стратегій адаптації України до змін у світовому порядку, ураховуючи трансформації міжнародних інституцій і нові виклики, що виникають у сфері міжнародної безпеки. Отже, подальші дослідження повинні зосереджуватися на пошуку інноваційних підходів до реалізації дипломатичних стратегій, оцінці ефективності політики євроатлантичної інтеграції та розробці моделей взаємодії з міжнародними партнерами в умовах динамічних змін глобального середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про національну безпеку України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text/>
2. Кінаш, Н. Б. (2022). Міжнародна безпека як фактор формування національної безпеки України. *Юридичний науковий електронний журнал*, № 9. URL: http://lsej.org.ua/9_2022/138.pdf
3. Васильєв, Г. В. (2014). Підтримка міжнародної безпеки – глобальна проблема людства. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені*

Ярослава Мудрого». Серія: Політологія, № 2(21), 155–166. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2014_2_18

4. Архітектура європейської безпеки: історія становлення і розвитку: монографія: у 2 ч. / за наук. ред. проф. А. П. Гетьмана, І. В. Яковюка. Харків: Право, 2020, ч. 1.: Від Давнього Риму до Другої світової війни, 180 с.

5. Navigating the Changing Tides: Globalization and International Business Expansion in the 21st Century (2024, March).

6. Ramishvili, L., Yaakov, L. (2024). *What Is Globalization? And How Has the Global Economy Shaped the United States?* Peterson Institute for International Economics. URL: <http://surl.li/sreegc>

7. National Security Strategy 2023. URL: [https // www.whitehouse.gov](https://www.whitehouse.gov)

8. Безпека Східного партнерства: які перспективи відкриті для України (2021). *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2021/03/5/7120304/>

9. Peace and security in 2021 (2021). European Parliamentary Research Service. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690669/EPRS_STU\(2021\)690669_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690669/EPRS_STU(2021)690669_EN.pdf).

10. Westford Online. URL: <https://www.westfordonline.com/blogs/globalization-and-international-business-expansion/>

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text/> (in Ukrainian).

2. Kinash, N. B. (2022). Mizhnarodna bezpeka yak faktor formuvannia natsionalnoi bezpeky Ukrainy. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, № 9. URL: http://lsej.org.ua/9_2022/138.pdf (in Ukrainian).

3. Vasyliiev, H. V. (2014). Pidtrymka mizhnarodnoi bezpeky – hlobalna problema liudstva. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho»*. Serii: Politolohiia, № 2(21), 155–166. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2014_2_18 (in Ukrainian).

4. Arkhitektura yevropeiskoi bezpeky: istoriia stanovlennia i rozvytku: monohrafiia: u 2 ch. / za nauk. red. prof. A. P. Hetmana, I. V. Yakoviuka. Kharkiv: Pravo, 2020, ch. 1. Vid Davnoho Rymu do Druhoi svitovoi viiny, 180 p. (in Ukrainian).

5. Navigating the Changing Tides: Globalization and International Business Expansion in the 21st Century (2024, March) (in English).

6. Ramishvili, L., Yaakov, L. (2024). *What Is Globalization? And How Has the Global Economy Shaped the United States?* Peterson Institute for International Economics. URL: <http://surl.li/sreegc> (in English).

7. National Security Strategy 2023. URL: [https // www.whitehouse.gov](https://www.whitehouse.gov) (in English).

8. Bezpeka Skhidnoho partnerstva: yaki perspektyvy vidkryti dlia Ukrainy (2021). *Yevropeiska pravda*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2021/03/5/7120304/> (in Ukrainian).

9. Peace and security in 2021 (2021). European Parliamentary Research Service. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690669/EPRS_STU\(2021\)690669_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690669/EPRS_STU(2021)690669_EN.pdf). (in English).

10. Westford Online. URL: <https://www.westfordonline.com/blogs/globalization-and-international-business-expansion/> (in English).

Матеріал надійшов до редакції 01.02.2025 р.

УДК 327.3: 329.1

Сергій Літвінов,

аспірант кафедри міжнародних відносин,

Національний університет «Острозька академія»,

litomega@ukr.net,

ORCID ID: 0009-0001-4599-2635,

DOI 10.29038/2524-2679-2025-01-30-42

СУЧАСНИЙ СТАН СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ В ЄВРОПІ ТА ПЕРЕДУМОВИ ЇЇ ЕВОЛЮЦІЇ ПІД ВПЛИВОМ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Європейська система безпеки, створена після Другої світової війни, зазнала суттєвих змін під впливом російсько-української війни. Нові виклики, що з'явилися, змушують Європейський Союз і НАТО переглянути традиційні підходи до захисту континенту та зміцнити колективну безпеку. Російсько-українська війна призвела до посилення уваги до гібридних, кібернетичних й енергетичних загроз, що вимагає негайного реагування від європейських лідерів. Значну увагу привертає енергетична залежність ЄС від Росії, яка використовує постачання енергоносіїв як засіб політичного тиску. Зокрема, обмеження поставок газу та нафти з росії створюють серйозні економічні й безпекові проблеми для європейських країн, що потребує швидкої диверсифікації енергетичних джерел. Іншим важливим фактором стала ядерна